

IZLOŽBA

ARHITEKTURA

HUMANI PUT PREMA EUROPI BEZ GRANICA

Napisao: **SREĆKO**

Stefano Boeri kad kaže da su granice posvuda oko nas, te da su one, ujedno i konvencionalne i geografske, apstraktne i stvarne, uobičajene i kontroverzne, možda najbolje opisuju temu 38.-og Zagrebačkog salona arhitekture, koji se ove godine najviše usredotočio na pitanje urbanizma, globalizacije i granica. Otvorio ga je 27. studenog Vladimir Stojsavljević, pročelnik Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba, u Gliptoteci HAZU u organizaciji Udruženja hrvatskih arhitekata (UHA) i Društva arhitekata Zagreba (DAZ), pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, a traje do 27. prosinca. Zagrebački salon, tradicionalno najznačajnija mani-

38. Zagrebački salon (arhitektura), 27.11. - 27.12.2003. Gliptoteka HAZU

festacija s područja likovnog stvaralaštva u Hrvatskoj, održava se od 1965. Ove godine posvećen je arhitekturi, a selektor radova bio je ugledni talijanski arhitekt i teoretičar arhitekture Stefano Boeri, koji je od 441 pristiglog rada odabrao 75 najboljih. Boeri koji je rođen 1956. u Milanu, predaje urbani dizajn na Sveučilištu u Veneciji i Lausanni, glavni je urednik prestižnog časopisa za arhitekturu Domus, a piše i za vodeće talijanske financijske novine Il Sole 24 Ore. Osim toga, aktivan je član Multiplicity – agencije za teritorijalna istraživanja iz Milana, koju čine arhitekti, geografi, umjetnici, urbanisti, fotografi, ekonomisti,

sociolozi, itd. Kako su jedno od njihovih osnovnih istraživanja transformacije urbanizma, Multiplicity je sudjelovao i na ovom salonu, u Klubu arhitekata, gdje je predstavljen projekt „Čvrsto more“ (Solid Sea).

TRADICIJA KAO MODERNA Prilikom svečanog otvorenja, na kojem su uz upriličen domjenak svirali i DJ-i Dus i Alen S. (Kontrapunkt), ministar kulture Antun Vujić izrazio je zadovoljstvo što se hrvatski arhitekti više ne boje tradicije. Jednako oduševljenje dijelio je i sam Boeri, koji je u svom govoru naglasio da Hrvatska može igrati važnu ulogu u budućnosti europske arhitekture. Da je to tako svjedoči i niz izloženih radova hrvatskih arhitekata, koji su

IZLOŽBA

prisustvovali i na inozemnim natjecanjima od Nizozemske do Egipta. Kako je naglasak ovogodišnjeg Salona, ponajprije, na urbanizmu, projekti se uglavnom bave tom temom pa je, primjerice, moguće vidjeti rješenja zagrebačke prostorne praznine oko Save, suburbane izgradnje predgrada Splita, ali i izgradnje objekta u nacionalnom parku Kopački Rit obiteljskih kuća na Visu, Pantovčaku, Rovinju, itd. Salon vrvi interaktivnim sadržajima (što je dokaz da su i hrvatski izložbeni prostori konačno počeli primjenjivati inozemne standarde) i objašnjenjima pojedinih projekata, pa će svatko uočiti da, osim arhitektonske izobrazbe, današnji arhitekti sve češće citiraju filozofe poput Hannah Arendt, Saskie Sassen. A ni Derrida (Tschumi) ili pak Husserl (Zumthor) nisu isključeni. Drugi pak, poput splitskog arhitekta Nene Kezića, uz njegov iznimno atraktivan projekt Sveučilišne knjižnice u Splitu i Egipatski muzej u Kairu, kažu: „Duh mjesta je pustinjski pejzaž, rub metropolisa, sunce i piramide na horizontu. Ideja je bila stvoriti

lebdeći programski hyper (čarobni) tepih, koji je s jedne strane prostorni izričaj, a s druge samo stvara sjenu.“ Štogaod značile gotovo poetske formulacije poput ovih, treba spomenuti i Kezićev projekt zajedno sa Emilom Šverkom za Studentski centar i Studentski dom u Splitu, koji dokazuje da se hrvatski arhitekti u svim pogledima mogu mjeriti sa inozemnim imenima. U sklopu Salona, 29. studenoga, u Europskom domu održan je okrugli stol na temu «Nelegalna izgradnja – hrvatska i talijanska iskustva», a tijekom prosinca predviđene su brojne aktivnosti koje će odlično nadopuniti ovaj događaj (o rasporedu više na www.d-a-z.hr/zagrebsalon).

KADA NESTANU GRANICE
Prilikom samog otvorenja Salona predstavljeni su i pojednici internet natječaja na temu „Granice, druga stana globalizacije“, koje je odabrao Vedran Mimica.

Sve u svemu, 38. Zagrebački salon arhitekture i ove je godine dokazao da opravdano slovi kao jedan od najvažnijih i najboljih kulturnih događaja, ne samo u Zagrebu, već i u Hrvatskoj, a kako je sama tema ovog događaja urbanizam, globalizacija i granice, najbolje je završiti Mimičinim riječima. „Za “kraj” ili za “početak” priče o natjecanju za vizualno redefiniranje hrvatskog teritorija pokušajmo skicirati jednu priču o djeci koja su se rodila u Hrvatskoj u 21. stoljeću. Oni će, kada se Hrvatska približi Europskoj uniji, završiti osnovnu školu, a kad se Hrvatska stvarno integrira trebat će biti sasvim spremni za europsku razmjenu. Svi će voziti preko Bregane i Šentilja 120 km/h bez zaustavljanja i carinskih pitanja, prema europskim destinacijama umjesto da sve završi na liniji Trst-Graz, a razlog putovanja neće biti “shopping” već pretežno

“business”. Prolazeći preko nekadašnjih granica između europskih zemalja oni će se pitati zašto su njihovi pradedovi, djedovi i očevi vodili ratove i što je to tako bitno i važno za njihov hrvatski identitet. Slike Dubrovnika, Kaptola i Splita, bajadera, vegete, pliva spirina i kravate neće biti dovoljne, a možda ni važne za njihove nacionalne identitete. Oni će u sebi nositi slike nove hrvatske stvarnosti koja će biti drugačija, posebna, specifična i europski zanimljiva. Kao što je zanimljiv skandinavski industrijski dizajn, talijanska moda ili njemački automobili. Hrvatska njihove mladosti bit će zemlja koja se neće pamtit samo po sačuvanoj prirodi već i po izgrađenom okolišu, kulturi sredstava komunikacije, te razvijenoj infrastrukturi. 38. zagrebački salon i natjecaj za granice raspisan u okviru Salona predstavljaju možda prvi probni balončić prema izgradnji strategija koje bi ovu priču jednog dana učinile stvarnošću.“ PULS